

Notat til formannskapet - Oversendelsesforslag fra kommunestyret i sak 13/23 - Samlesak for spørsmål. Modellen "Nye mønstre"

Formannskapet oversendte i møte 20.02.2023 følgende til administrasjonen for oppfølging;

5. Løndalen (KL) fremmet følgende oversendelsesforslag under sak 013/23 samlesak for spørsmål:

Kommunestyret ber administrasjonen vurdere om modellen nye mønstre kan være et nyttig tiltak i Karmøy kommune. Forskingen viser at det ofte er en sammenheng mellom sosioøkonomisk status og risikofaktorer relatert til rusmiddelbruk, kriminalitet, mobbing og vold. Ungdom med lav sosioøkonomisk status er oftere plaget med psykiske symptomer enn gruppen av ungdom med høy sosioøkonomisk status. En satsning på nye mønstre er helt i tråd med intensjonen i oppvekst reformen og vil medføre en koordinert og helhetlig innsats, reduserer samarbeidspartneres bekymring for barn og familier, reduserer arbeidsbelastning for noen tjenester – og bidrar til økt samhandling med frivillig sektor. Forskingen viser at kommuner sparer på å iverksette dette frivillige tiltaket, siden det blir et redusert behov i flere etater. Familier som har takket ja til tiltaket har tilbakemeldt at de har opplevd dette som et godt tiltak som har gitt hele familien en bedre situasjon.

Målgruppe i nye mønstre

Målgruppen er familier med lav sosioøkonomisk status hvor barna har risiko for å utvikle helseutfordringer og utenforskap. Familiene får informasjon om tiltaket gjennom NAV, helsetjeneste, oppfølgingstjeneste, barneverntjeneste, skole, barnehage eller helsestasjon og kan be om å delta. Familiekoordinator jobber sammen med familien for å sikre akseptable boforhold og et stabilt oppvekstmiljø for barna, forbedret økonomisk situasjon, at foreldre kommer i arbeid eller aktivitet, og bedret helse. Familiekoordinator er én kontaktperson for familien som koordinerer en tverrfaglig og tverrsektoriell innsats til både voksne og barn i deltaker familiene. Familiekoordinator er ikke organisert under barnevern, men under oppvekst.

Familiekoordinator vil sammen med familien jobbe for at:

- *Barn, unge og foreldre i deltakerfamiliene opplever bedre psykisk helse og livskvalitet*
- *Barna deltar i fritidsaktiviteter og sosiale sammenhenger med andre jevnaldrende*
- *Barnas skoleprestasjoner bedres*
- *Antall barn og unge i prosjektet som bor i boliger som er trangbodde eller har dårlig standard er redusert*
- *Barna bor i et stabilt miljø over tid*
- *Foreldrene er i arbeid eller arbeidsrettet aktivitet*
- *Familienes økonomiske situasjon er oversiktlig, forutsigbar og håndterbar*

Langsiktig mål for prosjektet er at:

- *Flere familier med levekårsutfordringer får koordinerte tjenester*
- *Færre barn i kommunene vokser opp i familier med lav inntekt*
- *Mønsteret med negative generasjonsoverføringer er brutt: Barn i familiene som deltar i prosjektet, gjennomfører videregående skole innenfor normert tid og er i arbeid som voksne.*

Oversendelsesforslaget ble oversendt formannskapet uten realitetsbehandling.

Eksisterende tiltak for målgruppen i Karmøy

I 2019 startet NAV Karmøy-Bokn prosjektet #FIN-Familieveileder i NAV. Statsforvalteren støttet prosjektet i tre år fra 2019. Tilbudet er nå i ordinær drift.

Mål og metode i tjenesten er i stor grad det samme som Nye mønstre og bygger på kunnskapsgrunnlaget som blant annet finnes i [«Like muligheter i oppveksten, Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier \(2020-2023\)»](#), særlig kap. 9.

Målet er å bremse økningen av sosialhjelpsmottakere som har daglig omsorg for barn under 18 år. NAV har familieveileder som jobber kun ut mot denne brukergruppen. Fokus for familieveileder for å nå målsettingen er:

- En helhetlig og individuell oppfølging av barnefamilier.
- Har barna fritidsaktiviteter?
- Har familien behov for kontakt med andre instanser i kommunen.

Familieveilederen har et samarbeid med barnevernet, PPT, BUP osv. for å sikre at familien får en **helhetlig oppfølging ut fra sitt individuelle behov**. Oppfølgingen skjer i tre stadier

1) Dybdeintervju/kartlegging, 2) Avklare oppfølgingsbehov ut fra kartlegging som er gjort i dybdeintervju, 3) Sette et felles mål for oppfølging som skal gis.

Deltakerne gis også **ekstra bistand i jobbsøkningsprosessen**. Høyere yrkesdeltakelse vil være avgjørende for å øke inntektene til familiene i målgruppen. For å bidra til dette for målgruppen vil familieveileder i samarbeid med andre aktuelle veiledere gi et utvidet tilbud hvor en forsøker å gå i dybden på hva som står mellom bruker og muligheten til å kunne være i ordinær jobb. Som et ledd i denne prosessen kan det være aktuelt å avklare nødvendige kompetansehevende tiltak. Dette kan være enkle kurs i regi av NAV eller mer omfattende opplæringsløp. I tillegg tilbys enkel opplæring i personlig økonomi med fokus på hvordan en skal få endene til å møte i en trang økonomi. Denne ekstra bistanden i jobbsøkningsprosessen må også sees i sammenheng med den helhetlige kartleggingen. Ofte kan det være faktorer som ikke knytter seg direkte til arbeidsmarkedskompetanse som må avklares før bruker kan ha fullt fokus på å komme ut i ordinært arbeid.

Med den grundige kartleggingen som familieveileder gjennomfører vil en kunne få bedre **oversikt på nødvendige hjelpebehov for brukergruppen**. Da kan det avdekkes om det er andre tjenester i forvaltningen som bør kobles inn for at bruker skal greie å komme nærmere ordinært arbeid og med det muligheten for å bli økonomisk selvforsørget. Eksempelvis kan det være at bruker har behov for omsorgstjenester for seg selv, sine foreldre eller egne barn. De voksne i familien har ofte utfordringer med å ha oversikt over mulige hjelpeinstanser og holde en jevn langvarig kontakt. Dette bistår familiekontakt med.

Karmøy kommunes frivillighetskoordinator har kartlagt hva det finnes ulike aktivitetstilbud i kommunen. Familieveileder har opprettet samarbeid med frivillighetskoordinator i kommunen for å kunne gi **bedre informasjon til målgruppen om aktuelle aktivitetstilbud for barn**. Videre har familieveileder tatt initiativ til et **samarbeid med frivillige organisasjoner for sikre at barn i målgruppen ikke faller ut av aktiviteter grunnet foreldrenes økonomi**. I et slikt samarbeid vil NAV kunne bidra til å forebygge utenforskap for barn av brukere i målgruppen.

Familieveileder jobber med utvikling av interne kurs som er bedre tilpasset målgruppen, bl.a. et **egget kurs i personlig økonomi for familier**. Gjennom dette kurset har deltaker få råd om hvordan en kan gjøre det beste ut av begrensede økonomiske ressurser. Forhåpentligvis vil det også kunne forebygges ytterligere økonomiske problemer i en allerede trang økonomi, ved å blant annet gi informasjon om

konsekvensene av å ta opp lett tilgjengelige forbrukslån. Et **jobbmotiveringskurs** er et annet kurs som vi ønskes utviklet. Innholdet her vil ta for seg hvilke positive effekter det å være i ordinært arbeid gir utover det å få større økonomisk frihet og handlingsrom.

Kommunedirektøren sin vurdering

Antall mottakere av sosial stønad som har barn under 18 år i husholdningen øker. Det kan skyldes større grad av levekårsutfordringer i kommunen, økt rett til hjelp og/eller økt fokus på tematikken i og utenfor NAV. Altså at flere av de som har behov for hjelp får hjelp. Antall mottakere av sosialstønad med forsørgelsesplikt for barn under 18 år er økt fra gjennomsnittlig 58 pr mnd i 2014 til 138 familier per april 2023.

Når utenforskap skal forebygges er deltakelse på sosiale arenaer med jevnaldrende viktig for alle barn og unge. Ikke alle barn og unge får muligheten til dette grunnet foreldrenes begrensede økonomiske midler.

NAV har gjennom #FIN en helhetlig og arbeidsrettet bistand for innbyggere med forsørgeransvar. Siden prosjektet #FIN Familiekontakten i NAV startet har ca 140 barn/familier deltatt. De fleste deltakerne er fra landgruppe 3. Det vil i hovedsak si utenfor Vest-Europa, Nord-Amerika og Australia, og oftest kommet til Karmøy som flyktninger. Målgruppen er likevel som i «Nye mønstre».

Kommunedirektøren vurderer tiltaket #FIN familiekontakten i NAV som et tiltak med samme mål som Nye mønstre og med flere likheter. #FIN vurderes som et nyttig tiltak. NAV Karmøy Bokn er godt kjent med arbeidet Nye mønstre i Kristiansand og vil følge med på dette, men vil i hovedsak bygge videre på det arbeidet som allerede er påbegynt her.